

Pamflet regionale VO-HO netwerken: verzoek aan TK-leden

Feiten:

- *De infrastructuur van de regionale VO-HO netwerken is in het laatste decennium opgebouwd. Positieve ervaringen zijn opgedaan met de investeringen in de bèta en techniek. De netwerken verbreden ook naar alfa en gamma.*
- *Er zijn 10 regionale VO-HO netwerken (incl. Bètasteunpunten). Tezamen zijn bijna 400 havo/vwo-scholen¹, 12 universiteiten, 18 hogescholen betalend partner.*
- *Jaarlijks bereiken de netwerken circa 50.000 leerlingen en 10.000 docenten.*
- *De netwerken werken samen met talloze bedrijven/maatschappelijke organisaties, o.a. Jet-Net. Het regionale bereik en de intensiteit van de ketensamenwerking zijn hoog.*
- *Netwerkpartners, de scholen, hogescholen en universiteiten investeren zelf fors in de netwerken. In 2015/16 investeerde OCW circa 2,1 miljoen (18%), HO circa 7,8 miljoen (67%) en VO circa 1,8 miljoen (15%).²*
- *De opgebouwde innovatie-infrastructuur is waardevol. Tegelijk is deze kwetsbaar vanwege de bekostigingssystematiek per sector. Het is continu de vraag wie investeert. Een duurzaam betrokken overheid is cruciaal voor continuïteit.*

Uitdaging komende jaren: verzoek aan OCW en TK-leden

De netwerken zijn waardevol en voorzien in behoeftes bij scholen en hogescholen/universiteiten om de samenwerking gestalte te geven. Er is een mooie infrastructuur met behulp van OCW-subsidies opgebouwd; tegelijk blijft er een grijs gebied tussen de sectorale financiering van VO en HO bestaan. De regionale partners financieren veel zelf, maar kunnen het niet alleen. Een duurzaam betrokken overheid, ook met middelen, is cruciaal om deze infrastructuur te behouden.

Er ligt een verzoek middels een brandbrief dd. 8 april 2016 aan het Ministerie van OCW en de Politiek om blijvend te investeren in de regionale VO-HO netwerken. Een structureel bedrag van M€2,5 per jaar is voldoende voor de infrastructuur van deze 10 regionale VO-HO netwerken in Nederland. In de Strategische Agenda HO zijn er middelen toegezegd. Echter, deze komen pas vrij vanaf 2018 en de manier waarop en hoe ze worden ingezet is nog niet in plannen omgezet.

Er ontstaat acuut een probleem in 2017: veel VO-HO netwerken hebben dan geen volwaardige financiering meer uit de eigen begrotingen. Verzoek is om dat met de behandeling van de OCW-begroting te repareren.

Missie – waarom bestaan we?

Studiesucces in het HO begint in het VO. School en hogeschool/universiteit hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een succesvolle leerloopbaan van jongvolwassenen en van kwalitatief goed onderwijs in de onderwijsketen. Docenten uit VO en HO werken graag op de inhoud van het onderwijs goed samen. Deze samenwerking is op regionaal niveau goed te organiseren.

Regionale verbindingen tussen de onderwijssectoren en bedrijfsleven zijn essentieel. De netwerken voorzien in deze fundamentele behoefte. Tussen VO en HO, regionaal en landelijk, en docenten/schoolleiders onderling. Alle partners leren van elkaar en helpen elkaar vooruit. Deze samenwerkingen leiden tot beter onderwijs, beter opgeleid human capital, en talentontwikkeling bij leerlingen en docenten. De netwerken werken aan een toekomst waarbij leren een permanent gegeven is voor elk individu.

¹ Jaarlijkse contributie varieert van 1.500 euro tot 15.000 euro per school.

² Deze cijfers zijn gebaseerd op de aanvragen vanuit de laatste Call for Proposals (medio 2015). Het gaat om zowel in-kind als in-cash bijdragen. De bedragen zijn gecheckt bij de netwerkcoördinatoren, maar zijn niettemin niet meer dan richtinggevend.

De regionale VO-HO netwerken werken vanuit de volgende drie pijlers:

- Professionele ontwikkeling VO-docenten, HO-docenten en schoolleiders. Dit gaat in samenwerking met de beroepspraktijk. Bijvoorbeeld in Docentenontwikkelteams (DOTs), cursussen of nascholingen.
- Continue vak- en curriculumvernieuwingen in het VO. Bijvoorbeeld concreet lesmateriaal maken voor een nieuw eindexamen onderwerp bij Natuurkunde (nanotechnologie).
- Doorlopend leren tussen VO en HO (en beroepspraktijk). Bijvoorbeeld Pre-University programma's voor leerlingen om concrete ervaringen op te doen met studeren in het HO.

Met deze VO-HO netwerken investeren scholen en hogescholen/universiteiten in de kennis- en innovatie-economie van Nederland. Een betrokken overheid is daarbij cruciaal voor een duurzame samenleving, waarbij welzijn en welvaart samen opgaan.

De netwerken werken voor én met de volgende doelgroepen:

- VO: docenten, coördinatoren, schoolleiders en leerlingen
- HO: inhoudelijke experts, vakdidactici, eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen, en studenten
- Bedrijfsleven en andere partners: van MKB-bedrijf tot ASML en van Science Centre tot Centres of Expertise en Jet-Net

Daarnaast zijn de netwerken een belangrijke partner voor de volgende bovenregionale partijen om nationaal en regionaal beleid in de regio gestalte te geven:

- Ministerie van OCW en EZ
- Provinciën
- VO-raad, Vereniging Hogescholen, VSNU
- SLO, PBT

“Guido uit 5-havo maakte via het regionale VO-HO netwerk voor het eerst contact met bèta en techniek buiten het traditionele lesboek. Onder begeleiding van zijn natuurkundedocent deed hij spannende practicums in het geavanceerde onderzoekslab van de hogeschool. Vanuit aangewakkerde verwondering meldde Guido zich er voor profielwerkstukbegeleiding van studenten. Maarten, Guido's natuurkundedocent, is eveneens volop in beweging en verbinding. Hij wordt door zijn schoolleiding gestimuleerd om zijn professionele ruimte optimaal te benutten. Binnen het netwerk ontwikkelt hij lesmateriaal samen met vakgenoten van andere scholen. Via Facebook en WhatsApp houden ze elkaar op de hoogte. Om zijn vakkennis op peil te houden, neemt hij daarnaast deel aan het professionaliseringsprogramma aan de universiteit. Met zijn actuele lessen inspireerde Maarten Guido om natuurkunde te gaan studeren. De excursie die ze met de klas deden naar enkele nabijgelegen bedrijven, bevestigde Guido in zijn keuze.”

Visie: gedeeld beeld van de toekomst

Om de gedeelde missie ook in de toekomst te verwezenlijken, willen de regionale VO-HO netwerken:

1. Regionale platforms bieden voor samenwerking tussen VO, HO en andere relevante partners, zoals bedrijfsleven en andere partners.
2. Binnen het platform activiteiten ontwikkelen met als drie kenmerken: doorlopend leren VO-HO(-bedrijfsleven), vak- en curriculumvernieuwingen, en professionele ontwikkeling.
3. Het leren laten beginnen bij en verankeren in de maatschappelijke opdracht (de behoeften van de maatschappij en arbeidsmarkt).
4. Bij alle activiteiten het betekenis- en succesvol leren³ van de leerlingen centraal stellen.

³ Succesvol verwijst niet alleen naar het behalen van een diploma. Het verwijst zeker ook naar het succesvol ontwikkelen van de talenten van de leerling en het betekenisvol kunnen zijn voor anderen en de samenleving. Dit vanuit een persoonlijke en unieke situatie die bij elke leerlingen anders is.

5. De docenten en scholen, in dialoog met hoger onderwijs en andere partners, samen activiteiten en lesmateriaal laten ontwikkelen (stop *top-down*).
6. Kritische massa maken om zo tot brede impact te komen.
7. Zowel regionaal als landelijk duidelijk herkenbaar zijn.
8. Door middel van lange termijn afspraken (over organisatie en financiën) met alle partners continuïteit en stabiliteit bieden.
9. Maatwerk leveren. Elk(e) regio, school en docent heeft andere behoeftes.
10. De landelijke kennisdeling en afstemming tussen de netwerken blijven versterken.
11. Lerende infrastructuren zijn, inclusief regionale en landelijke kwaliteitsborging.
12. Ruimte bieden voor verbreding. Dat wil zeggen: ook open staan voor betrokkenheid bij platforms voor alfa, bèta en gamma, de samenwerking met primair onderwijs,⁴ en de samenwerking met (v)mbo en mbo. Hierbij dragen de andere sectoren ook hun eigen verantwoordelijkheid.

Namens,

de VO-HO netwerken/Steunpuntenraad,
Agnes Kemperman, voorzitter

VSNU
VH
VO-raad

Prof. dr. S. J. de Jong, voormalig directeur Radboud Pre-University College of Science

Prof. dr. H.M.C. Eijkelhof, voorzitter Stuurgroep U-Talent VO-HO netwerk, regio Utrecht

⁴ Via de Wetenschapsknooppunten; diverse netwerken werken daar mee samen.